

*Ленюк Вікторія Артемівна,
студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: асистент кафедри цивільного права Розумейко Д. О.*

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДПISУ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОЧИНІВ ТА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Наш світ не стоїть на місці, з часом він постійно розвивається та вносить нові ідеї та корективи в наше життя. Звичкi для нас технології змінюються та замість них з'являються нові, удосконалені можливості для здійснення дій та правочинів у суспільстві. Кожного дня люди здійснюють правочини які виражаються в дії чи бездіяльності особи, направлені на набуття, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків. Основним елементом підтвердження та завірення цих фактів є згода особи на здійснення правочину, яка виражена її особистим підписом – одним з реквізитів документу відповідної форми для юридичної та фізичної особи, що визначає набрання документу юридичної сили, погодження особи зі змістом документу, його істотними умовами також взяття особи на себе відповідальності за вказані дії.

В різні часи існували різні варіанти підпису, чим можна простежити тенденцію модернізації та удосконалення цієї дії. Починаючи з XI століття підписом вважався особисто написаний текст особи, з XVI століття люди почали використовувати у підписі графічні символи до свого ім'я та прізвища, з XVII століття з'явилась велика різноманітність підписів, відстежувалось особисте, професійне та соціальне місце особи в суспільстві у підписі, з XX століття люди почали використовувати в якості підпису перші літери свого прізвища, ім'я та по батькові, прості графічні розчерки та скорочені варіанти прізвищ. Починаючи з XXI століття увійшов в дію електронний підпис, що став новою модифікацією звичного для всіх підпису особи.

В умовах сьогодення використання електронного підпису є популярним та важливим елементом здійснення правочинів. Законодавчим підґрунтям електронного підпису став ЗУ «Про електронний цифровий підпис», який визначав основні положення та тлумачення цього поняття. Даний законодавчий акт втратив чинність та на його

заміну прийняли новий законодавчий акт щодо регулювання електронного підпису ЗУ «Про електронні довірчі послуги».

Відповідно до п. 12, ст. 1 ЗУ «Про електронні довірчі послуги», визначено, що електронний підпис це електронні дані, що додаються особою, яка підписується до інших електронних відомостей або логічно з ними пов'язаними і використовується нею як підпис. Цей спосіб підтвердження особистості став набирати свою популярність на початку XXI століття та актуальний і зараз [2].

Сфера застосування електронного підпису є широкою, бо розповсюджується на всі напрями відносин як в приватних та і публічних відносинах та різних галузях права. Загалом електронний підпис в сфері цивільних відносин використовується під час укладення між сторонами договору в електронній формі, подання звітної податкової, митної інформації осіб, в банках, в листуванні між фізичними та юридичними особами [1].

На жаль, з 2019 року весь світ переживає пандемію викликану вірусною інфекцією COVID – 19, що дещо ускладнило здійснення цивільних правочинів громадян. Багато звичних процесів переходять в роботу в електронному режимі. В даних умовах електронний підпис відіграє важливу роль в цивільних відносинах. Актуальним стало здійснення правочинів в дистанційному форматі для обмеження контактування особам в період карантину через те, що багато осіб знаходяться в зоні ризику зараження вірусом, але не зважаючи на це, вони є учасниками цивільних відносин. Завдяки розвитку інформаційних технологій, особи можуть укласти договір, наприклад купівлі – продажу або ж інші, в електронній формі, обов'язковою умовою дійсності такого договору є завірення його електронним підписом сторін [3]. Також відбувається перехід підприємств, установ, організацій в дистанційний режим, що також несе за собою здійснення правочинів в електронному вигляді, для затвердження яких особа ідентифікує себе електронним підписом. Такий спосіб ідентифікації особи значно спрощує здійснення правочинів в цивільній сфері відносин та дає змогу громадянам, не зважаючи на низку обмежень та заборон, використовувати свої права та обов'язки щодо здійснення

цивільних правовідносин.

На основі викладеного матеріалу можна підсумувати, що застосування електронного підпису, а особливо під час пандемії викликаною вірусною інфекцією COVID – 19, є досить популярним та важливим елементом в здійсненні правочинів, навіть під час суворих обмежень у світі. Наразі актуальність електронного підпису зумовлює розвиток інформаційних технологій в контексті удосконалення законодавства, покращення його класифікації, визначення його видів, ступеню захисту електронного підпису для надання громадянам можливості не втрачати свої можливості щодо участі у правовому житті.

Література:

1. Давидова І. В. Підпис електронний // Енциклопедія соціогуманітарної інформології / коорд. проекту та заг. ред. проф. К. І. Беяков. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 1 С. 160–163.
2. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 45. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2017 № 45, ст. 400. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003. №№ 40–44. ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.